

Hjortsbergaskolan

2010-06-04

Skolvägen 1

342 93 Alvesta

Dnr 43-2009:4033

Skolbeslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn av Hjortsbergaskolan
i Alvesta kommun

Rektor Magnus Frisk

Hjortsbergaskolan

Skolvägen 1

342 93 Alvesta

Tillsyn i Hjortsbergaskolan

Förskoleklass och grundskola årskurs 1-6

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Hjortsbergaskolan och Alvesta kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Vid Skolverkets tillsyn i Alvesta kommun 2004 framkom att Hjortsbergaskolan var en verksamhet med god kvalitet, men förbättringsinsatser behövdes bl.a. inom områdena kvalitetsarbete, samverkan med mottagande skola, elevinflytande och utvärdering av kunskapsresultat. Skolinspektionen, som tagit över tillsynen efter Skolverket, ser vid tillsynen 2010 en välfungerande skola med tydlig ledning och en enligt eleverna god lärandemiljö, men ser också att det finns förbättringsområden kvar. Brister finns bl.a. inom områdena måluppfyllelse, individuella utvecklingsplaner, elevinflytande och stöd. Rektorn har som pedagogisk ledare en viktig funktion för att inrikta verksamheten mot de nationella målen.

Skolans kvalitetsarbete är strukturerat och väl förankrat i verksamheten. Hjortsbergaskolan har stabila kunskapsresultat och systematiska analyser sker för att hitta vägar för ökad måluppfyllelse. Inom ramen för Alvesta kommuns satsning på kompetensutveckling inom kunskap och bedömning har ett omfattande arbete lagts ned på att diskutera kunskapssyn och bedömning, med fokus på strävansmål, lokala pedagogiska

planeringar och formativa bedömningar. Undervisningen bör analyseras ytterligare för att skolan ska kunna hitta möjligheter till högre måluppfyllelse, större elevinflytande och ytterligare former för stöd. Detta i kombination med fortsatt arbete kring kunskap och bedömning, t.ex. en tydligare målkoppling i IUP, bör ligga till grund för framtida skolutveckling.

Skolinspektionen har i tillsynen av Hjortsbergaskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Skolan ger inte i tillräcklig utsträckning eleverna förutsättningar att nå lägst målen i samtliga ämnen. (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Kursplanerna, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen)
- Skolan upprättar inte individuella utvecklingsplaner i enlighet med författningarnas krav. (7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg)
- Skolan arbetar inte tillräckligt aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning. (4 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 2 Elevernas ansvar och inflytande)
- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte skollagens krav. (14 a kap. 8 § skollagen)
- Särskilt stöd ges inte i tillräcklig utsträckning till elever som har svårigheter i skolarbetet. (4 kap. 1 § skollagen, 5 kap. 5 § grundskoleförordningen, Lpo 94 2.2 Kunskaper)

Bedömningarna redovisas i bilagorna 1-2.

Rektorn och Alvesta kommun har ansvar för att Hjortsbergaskolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Alvesta kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Alvesta kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har utredaren Annika Mullaart Ed och undervisningsrådet Cecilia Hanö deltagit.

Skolbeslut

Tillsyn i Hjortsbergaskolan

Datum: 2010-06-04

3 (3)

Dnr 43-2009:4033

På Skolinspektionens vägnar

Viveca Serder

Enhetschef

Cecilia Wallén

Utredare/föredragande

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Hjortsbergaskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Alvesta kommun under våren 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Hjortsbergaskolan den 21 april 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Hjortsbergaskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Hjortsbergaskolan intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1.: Antal elever på Hjortsbergaskolan

Skolan	Antal elever
Förskoleklass	9
Grundskola	84
Särskoleelever	1

Källa: Rektorns verksamhetsredogörelse

Hjortsbergaskolan är en liten, naturnära byskola med drygt 90 elever som ligger i Hjortsberga i nordvästra delen av Alvesta kommun. Upptagningsområdet är Hjortsberga samhälle och byarna runt omkring.

Rektorn ansvarar för förskola, förskoleklass, fritidshem, fritidsgård och grundskola med åldershomogena klasser årskurs 1-6. Totalt har enheten cirka 130 barn och elever och 27 anställda fördelat på cirka 20 tjänster. Skolan består av två arbetslag inom förskoleverksamheten, ett arbetslag för förskoleklass, fritidshem och årskurs 1-2 och ett arbetslag för fritidshem och årskurs 3-6.

Rektorn har pedagogisk utbildning och erfarenhet samt ledarskapsutbildning från Försvarsmakten och är anmäld till rektorsutbildningen.

Tillsynsprotokoll för Hjortsbergaskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolan ger inte i tillräcklig utsträckning eleverna förutsättningar att nå lägst målen i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Kursplanerna

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Motivering:

I Lpo 94 anges att det är skolans och huvudmannens ansvar att eleverna ges möjlighet att uppnå målen för utbildningen. Hjortsbergaskolan har i dokumentationen till Skolinspektionen skickat in en sammanställning över resultaten för alla årskurser i alla ämnen för läsåret 2008/2009, där 82 procent av eleverna nådde målen i svenska och matematik, 93 procent i engelska och 96-100 procent i övriga ämnen. Statistik visar att resultaten på de nationella proven i årskurs 5 i Hjortsbergaskolan konstant har legat relativt högt de senaste fem åren (77-91 procent), med en liten nedgång läsåret 2007/2008. Enligt lärarna når de flesta elever godkänt resultat på de nationella proven i årskurs 3.

”Att öka andelen elever som uppnår kunskaper och färdigheter som motsvarar skolans kursplaner” är ett mål i skolans kvalitetsredovisning. Hjortsbergaskolan håller enligt rektorn på att vidareutveckla dokumentation och analys av måluppfyllelsen för att få en helhetsbild av alla elevers resultat i alla ämnen. Åtgärdsprogram upprättas i alla ämnen för de elever som riskerar att inte nå målen. Dokumentation av insatser och åtgärder finns för varje elev. Skolan har i kvalitetsredovisningen 2008/2009 analyserat resultaten på de nationella proven i årskurs 3 och 5 genom att t.ex. jämföra resultat mellan olika delprov och har efter dessa analyser försökt anpassa verksamheten efter elevernas behov. Man har även sett ökande resultat på språktester i förskolan och vill bygga vidare på detta. Rektorn bedömer att dessa analyser och det pågående målarbetet och värdegrundsarbetet kommer att hjälpa skolan framåt.

Andelen elever som når målen är ännu inte helt tillfredställande, men skolan har goda förutsättningar att i det fortsatta arbetet hitta ytterligare orsaker och åtgärder för att kunna öka måluppfyllelsen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Skolan upprättar inte individuella utvecklingsplaner i enlighet med författningarnas krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg

Motivering:

Bestämmelserna om individuella utvecklingsplaner, IUP, innebär att den individuella utvecklingsplanen för en elev både ska innehålla skriftliga omdömen om elevens kunskaper i varje ämne och varje årskurs men också sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen.

Skolan är inom kompetensutvecklingsprojektet Kunskap och bedömning inne i en process där man diskuterar de individuella utvecklingsplanerna. IUP är ett av målområdena i skolans arbetsplan. De individuella utvecklingsplaner Skolinspektionen har tagit del av innehåller inte alltid en tydlig sammanfattning av de insatser som, framförallt skolan, behöver vidta för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Planerna omfattar inte alla ämnen, är inte tydligt kopplade till de skriftliga omdömena, inte tillräckligt målrelaterade och behöver omarbetas i enlighet med författningarnas krav.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Skolan arbetar inte tillräckligt aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2 Elevernas ansvar och inflytande

Motivering:

I kvalitetsredovisningen från 2008/2009 anges elevinflytande som ett utvecklingsområde. Demokrati och värdegrund är ett av målområdena i skolans arbetsplan 2009/2010, med fokus på de olika "råd" förutom klassråd och elevråd som finns på skolan. Vad gäller elevernas inflytande över undervisningen menar rektorn att elevernas inflytande över arbetsformer kommit längre än över innehållet i undervisningen. Lärarna har inga gemensamma förhållningssätt och former när det gäller elevinflytande i undervisningen, t.ex. finns inte elevinflytande med som punkt i skolans lokala pedagogiska planeringar. Lärarna ger i intervjun exempel på elevinflytande och delaktighet, vilket enligt dem sker både spontant och planerat, t.ex. har de yngre eleverna valmöjligheter vad gäller material och böcker och de äldre eleverna kan välja fördjupningar inom olika arbetsområden. Lärarna upplever att det är lättare att arbeta med elevinflytande med äldre elever. Elevernas intryck är att de inte får bestämma särskilt mycket, och de kan inte nämna så många exempel på delaktighet och inflytande.

Elevinflytandet på Hjortsbergskolan handlar enligt Skolinspektionen till stor del om formellt elevinflytande i olika "råd". Inflytande och delaktighet i undervisningen verkar till största delen vara byggt på spontana idéer och valmöjligheter. Trots rektorns och personalens intentioner att på olika vis öka elevinflytandet behöver skolan arbeta mer aktivt för att eleverna ska känna delaktighet och ges tillräckliga möjligheter till inflytande över undervisningens planering och genomförande.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero**Bedömning:**

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte skollagens krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:

Alvesta kommun har tagit fram en kommungemensam *Plan för att främja likabehandling, förebygga diskriminering och kränkande behandling*. Planen är både en likabehandlingsplan enligt diskrimineringslagen och en plan mot kränkande behandling enligt skollagen. I planen finns en mall där varje verksamhet ska beskriva sitt arbete med kartläggning, mål, åtgärder och uppföljning.

I den lokala planen på Hjortsbergskolan kopplas arbetsplanens mål för arbetet med demokrati och värdegrund till planen mot kränkande behandling. Skolans elevråd har varit med vid konkretisering av målen. Planen innehåller en viss kartläggning men denna behöver utvecklas, göras mer konkret och gälla varje enskild verksamhet på skolan. I planen saknas analys och åtgärder, men dessa kommer enligt planen att tas fram i slutet av läsåret.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Särskilt stöd ges inte i tillräcklig utsträckning till elever som har svårigheter i skolarbetet.

Författningsstöd:

4 kap. 1 § skollagen

5 kap. 5 § grundskoleförordningen

Lpo 94 2.2 Kunskaper

Motivering:

Lärartätheten på Hjortsbergskolan är enligt Skolverkets statistik 5,5 lärare per 100 elever läsåret 2009/2010 att jämföra med riksgenomsnittet på 8,2 lärare per 100 elever. De senaste årens neddragningar i Alvesta kommun i form av indragna tjänster har enligt rektorn och lärarna påverkat skolan mycket. Skolan har satt in åtgärder för att lindra effekterna av nedskärningarna: högre undervisningsskyldighet, förändrade gruppindelningar och nya arbetssätt, tekniska och kompensatoriska läromedel, översyn av specialpedagogarbetet mm. Skolan har ett resursteam med en specialpedagogtjänst på 25 procent. Statliga pengar till ett matematikprojekt har gett resurser och lett till bättre individualisering. Rektorn följer elevernas stöd via åtgärdsprogrammen och möten med skolans elevhälsoteam. Rektorn menar att skolan gör insatser, men han är inte övertygad om att kvaliteten är tillräcklig.

Enligt lärarna har skolan blivit bättre på förebyggande arbete. Åtgärdsprogram utarbetas för alla som riskerar att inte nå målen. Skolan har en relativt hög andel elever med inlärningsproblematik. Lärarna får själva ge stödet, och efterlyser mer specialpedagogisk kompetens. Lärarna uttrycker i intervjun att arbetet är slitigt och att de trots stora insatser och lång pedagogisk erfarenhet inte klarar av att ge eleverna det stöd de behö-

ver. Antalet elever i behov av extra stöd växer enligt lärarna eftersom de inte hinner med dem innan behoven blir onödigt stora.

Skolinspektionen ser att åtgärder satts in, men skolan behöver trots detta arbeta ytterligare för att garantera att elever i behov av särskilt stöd får den hjälp de har rätt till enligt författningarna.